

**Östermalms
stadsdelsförvaltnings
handlingsplan mot
våldsbejakande
extremism
September 2017**

Innehåll

Definitioner	4
Olika våldsbejakande extremistmiljöer i Sverige.....	5
<i>Autonoma miljö</i>	5
<i>Vit makt-miljö</i>	5
<i>Våldsbejakande islamistisk extremism</i>	6
Lokal lägesbild	7
Förebyggande arbete	8
<i>Generella förebyggande insatser</i>	8
<i>Specifika förebyggande insatser</i>	9
<i>Individdriktade förebyggande insatser</i>	10
Förhindrande arbete	10
<i>Åtgärdande arbete</i>	10
<i>Avhopparverksamhet</i>	11
<i>Anhörigstöd</i>	11
Föreningsbidrag	11
Checklista-Föreningsbidrag.....	13
Kunskap och utbildning	14
Utbildning	14
Samverkan	14
Uppföljning	14
Förebyggande aktiviteter (Matris)	15

Olika våldsbejakande extremistmiljöer i Sverige

För närvarande finns, i enlighet med den nationella samordnarens definition, i huvudsak tre våldsbejakande extremistiska miljöer i Sverige: den våldsbejakande högerextremistiska vit makt-miljön, den våldsbejakande vänsterextremistiska autonoma miljön och den våldsbejakande islamistiska extremistmiljön. Därutöver finns ensamagerande extremister som motiveras till våldshandlingar av olika ideologier, men som inte tillhör nämnda grupper eller nätverk. Nedan beskrivningar är hämtad ur *Våldsbejakande extremism i Sverige - nuläge och tendenser* (ds 2014:4).

Autonoma miljön

Den autonoma miljön strävar efter ett klasslöst samhälle utan styre från någon auktoritet. Uppfattningen inom miljön är att dagens demokrati inte är tillfredsställande. Den enda styrelseformen som kan accepteras är ett självstyre från folket. Inom miljön hävdas att kapitalistiska drivkrafter har greppet om dagens samhälle och att detta utgör ett hinder för att uppnå idealsamhället – ett samhälle som är jämställt och klasslöst och där människor med olika ursprung och sexuell läggning ska kunna leva på lika villkor. Vissa sammanslutningar inom den autonoma miljön menar att ett nytt styrelseskick endast kan uppnås genom revolution.

Vit makt-miljön

Vit makt-miljön ser framför sig ett etniskt homogent samhälle där det inte förekommer inslag av andra kulturer. De menar att människosläktet kan delas in i raser och de ser negativt på invandring av människor som de inte räknar till den vita rasen. Synen på människosläktet som indelad i raser finns inom hela vit makt-miljön även om det varierar hur starkt detta lyfts fram. Uppfattningarna kan variera från föreställningen om ett raskrig där extremisterna är soldater, till en uppfattning om att olika raser ska få tillåtas existera i världen vid sidan av varandra så länge de olika raserna inte blandas. Omvärlden förknippar ofta vit makt-miljön med den nationalsocialistiska ideologin och flera aktörer inom miljön har anammat denna (även om det inte gäller för samtliga i miljön).

Lokal lägesbild

Den lokala lägesbilden baseras bland annat på en enkätundersökning som skickats ut internt inom Östermalms stadsdelsförvaltning. Ytterligare underlag har inhämtats, utöver den interna undersökningen, såsom trygghetsmätningar, medborgarundersökningar, medborgardialoger, stadens trygghetsmätningar, riskrapporteringssystem, enkät om platssamverkan och kartläggningar genomförda av polismyndigheten. Även dessa ligger till grund för den lokala lägesbilden. Stadsdelens lokala lägesbild har under 2017 även uppdaterats så att det tydligt framgår att LPO Norrmalm och stadsdelen också bedriver ett gemensamt samt förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism i alla dess former.

Skolorna arbetar förebyggande med värdegrundsarbete, likabehandling, antimobbning, inkluderande förhållningssätt, samt bidrar i det förebyggande arbetet genom undervisningen, bl.a. i religion, historia och samhällskunskap. De flesta skolor uppger att de är lyhörda och observanta för när elever uppvisar oroande beteende av något slag. Utbildningsförvaltningen tar även fram en egen handlingsplan för utbildning i ämnet, vilken kommer att gälla de kommunala skolorna. De fristående skolorna omfattas enligt Skolverket inte av någon handlingsplan. Frågan lyfts av Skolverket med den Nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism.

Baserat på polisens uppgifter, ligger Östermalms stadsdelsområde på mycket låga nivåer vad gäller personer som är brottsaktiva inom våldsbejakande extremism, både i faktiska tal och i relation till övriga länet. Stockholm stads statistik visar på väldigt låga nivåer av skadegörelse och incidenter som har kopplingar till våldsbejakande extremism. Sammantaget finns det därmed i dagsläget ingenting som pekar på att våldsbejakande extremism skulle vara förekommande i någon större utsträckning inom Östermalms stadsdelsområde. Det kan dock finnas ett mörkertal som inte kommer fram av olika anledningar. Dels kan individer dölja sina åsikter väl, dels kan det finnas aktörer som inte svarat på enkäten, eller aktörer som inte fått enkäten. Lägesbilden är ett levande dokument och kommer att revideras minst en gång per år, eller vid behov. Frågan kommer att lyftas vid varje Trygghets- och säkerhetsråd, samt vid uppdatering av den lokala lägesbilden som görs tillsammans med polisen.

ROS syfte är därmed i förlängningen att öka tryggheten bland unga genom att främja självrespekt och respekt gentemot andra så att unga lär sig att sätta gränser och motstå destruktivt gruppträck.

Specifika förebyggande insatser

Stockholm är en plats för flertalet manifestationer, demonstrationer och andra typer av samlingar där människor möts för att uttrycka sina åsikter, och där det även kan uppstå extremistiskt våld. Många av dessa arrangemang äger rum i innerstaden, varför det finns viss risk för att extremistiska grupperingar rör sig på Östermalm för att t.ex. sätta upp affischer, klottra budskap eller värva anhängare. Genom innerstadssamverkan KNÖS (Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm, Södermalm) har det framkommit att högerextremister försökt värva skolungdomar under skoltid inför en nazistisk manifestation. Detta medför att det bör finnas en beredskap och extra vakenhet hos alla innerstadsskolor dagen/dagarna innan planerade manifestationer av extremistisk karaktär. Särskilt med tanke på att riskgruppen för inträde i våldsbejakande extremism i huvudsak är unga och unga vuxna.

Genom att skapa förutsättningar för goda levnadsförhållanden förebyggs inträde till extremismmiljöer. Preventionseenheten bedriver ett socialt förebyggande arbete inom ramen för preventionsuppdraget. Detta görs genom att aktivt arbeta för att förebygga och motverka missbruk bland barn och ungdom av alkoholhaltiga drycker, andra berusningsmedel samt dopningsmedel. I uppdraget ingår även att främja en gynnsam utveckling genom att bidra till att förstärka skyddsfaktorer hos och runt de unga. Detta arbete måste ske i samverkan med föräldrar/vårdnadshavare, skola, polis och civila samhällets aktörer. Uppdraget innefattar även att verka att barn och ungdom inte vistas i miljöer som är skadliga för dem.

Stadsdelsförvaltningens Ungdomsforum är ett pågående samverkansforum bestående av fältassistenter, fritidsledare, socialtjänst, polisen samt skolor i stadsdelsområdet. Inom Ungdomsforum kan frågor som rör Våldsbejakande extremism och gemensam hantering kring radikaliserade individer lyftas.

Det utförs även ett aktivt arbete kring värderingar och det demokratiska samhället inom stadsdelsrådets fritidsverksamhet.

Ensamkommande barn och ungdomar lyfts av vissa fram som potentiella måltavlor för dem som vill rekrytera till islamistisk extremism. På Kungsholmen bedrivs enheten för ensamkommande barn även för Norrmalms och Östermalms stadsdelsnämnder.

Vid beslut om insatser ska tas särskild hänsyn till kunskap om individens aktivitet inom extremistiska organisationer och miljöer. Socialtjänsten har till uppgift att genom olika insatser förebygga att barn och unga dras in i våldsbejakande extremism och stödja de som är involverade att lämna dessa miljöer.

Avhopparverksamhet

Socialtjänsten ska ha förmåga och förutsättning att underlätta för de som vill lämna en våldsbejakande miljö och åtgärder ska vidtas skyndsamt. Insatser som utgör stöd till individer som är motiverade att lämna destruktiva extremistiska miljöer, bedöms utifrån motsvarande kriterier som idag används för att ge stöd till individer som vill lämna grov brottslig verksamhet. För dessa insatser samarbetar kommunen med polisen. Det är bedömningen av personens avsikter och riskfaktorer som är avgörande för socialtjänstens insatser. Socialtjänsten kan ge behovsprövade insatser i såväl öppna former som i form av placering utanför hemmet, både enligt Socialtjänstlagen och lagen om vård av unga (LVU), samt erbjuda råd och stöd.

Avhopparverksamhet erbjuds inom ramen för sociala insatsgrupper, sociala insatsgrupper för unga vuxna och den stadsövergripande avhopparverksamheten. Den stadsövergripande avhopparverksamheten riktar sig till avhoppare som har kontakt med polisens avhopparverksamhet och där polisen bedömer att avhopparen är i behov av skyddsåtgärder. Ideologiskt motiverad brottslighet är inte ett hinder för att få hjälp av stadens avhopparverksamhet. Stockholm stads samordnare mot våldsbejakande extremism och socialförvaltningen kommer framöver att se över arbetssätt, vilka kan komma att rekommenderas och spridas över staden.

Anhörigstöd

Anhöriga eller närstående ska enkelt kunna ta del av information om att stöd finns att få. Stöd och hjälp ska ges till familjer och anhöriga när barn involverats eller riskerar att involveras i våldsbejakande extremism.

Anhörigstöd ska ges i den form som finns idag inom stadsdelsförvaltningen. Information om Rädda Barns stödtelefon ska spridas till medborgarna genom stadsdelsförvaltningens olika kanaler.

Föreningsbidrag

Riktlinjerna för Stockholms stads arbete mot våldsbejakande extremism anger tydligt att stöd i form av ekonomiska bidrag från staden inte ska utges till någon aktör som inte står bakom den

Checklista-Föreningsbidrag

(Kontrollerande uppgifter demokratiperspektiv)

Stadgar	Uppgifter om demokratisk uppbyggnad, såsom att stadgarna föreskriver att alla som vill bli medlemmar får bli det.
Demokratiska principer i övrigt	Föreningen verkar för jämställdhet, mångfald, alla människors lika värde och likabehandling samt tar avstånd från våldsbejakande uttryck och åsikter?
Mål/syfte för projektet/verksamheten? Faller det inom ramen för vad bidrag utgår för?	Detta är en grundläggande bedömning för att bidrag ska betalas ut och är inte specifikt för området våldsbejakande extremism
Målgrupp – Barn under 15 år?	Barn kan i sammanhanget uppfattas som en särskilt skyddsvärd grupp och staden bör möjligtvis vara ännu mer noga i bedömningen då.
Hur lång tid ska projektet bedrivas?	
Vilka kvalifikationer finns för att genomföra projektets aktiviteter?	
Mål, aktiviteter, metoder och resultat hänger ihop på ett trovärdigt sätt?	
Alla projektets faser är väl beskrivna och kvalitativa?	
Projektet anses skäligt utifrån kostnadssynpunkt?	

Förebyggande aktiviteter (Matris)

Förvaltningens aktiviteter och insatser i det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism			
Aktivitet	Syfte	Ansvarig	Tidplan
Rutin för att arbeta med ROS (respekt och självrespekt)	Att minska risken för att ungdomar utövar våld, samt öka medvetenheten kring stereotypa och begränsande könsroller.	Preventionsenheten i samarbete med utbildningsförvaltningen och huvudmän för fristående skolor	Utbildningsinsatser har genomförts, och grupper kommer att hållas med start hösten 2017
Demokrati-främjande arbete i form av ungdomsrådet, funktionshinder-rådet och pensionärsrådet	Att stärka demokratin och medborgarnas möjlighet till inflytande.	Kvalitetschefen samordnar arbetet Förvaltningens demokrati-grupp.	Genomförs löpande.
Samverkans-överens-kommelse med polisen	Att förbättra samverkan med polisen kring utvalda fokusområden för att öka tryggheten och minska brottsligheten.	Stadsdelsdirektör/ Trygghets & säkerhets-samordnare.	Pågående samt stäms av 2-4 ggr/år och revideras vid behov.
Trygghets- och säkerhetsrådet	Stärka tryggheten och minska risken för brott.	Stadsdelsdirektör/ Trygghets och säkerhets-samordnare.	Pågående, mötes-frekvens 1 gång/år samt vid behov.
Social lots för ensam-kommande ungdomar	Att förhindra att ensamkommande barn och unga dras in i kriminalitet.	Enheten för ensam-kommande barn.	Pågående t.o.m. 2018.
Aktivitet	Syfte	Ansvarig	Tidplan

**Östermalms stadsdelsförvaltnings handlingsplan mot våldsbejakande
extremism**
17 (17)

Minska risken för att föreningsbidrag betalas ut till föreningar eller organisationer som kan kopplas till våldsbejakande extremism.	Uppdatera rutin för föreningsbidrag, utgå från centrala samordnarens checklista.	Kultur- sekreterare	Senast 31 dec 2017.
--	--	------------------------	------------------------